

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Дитяча література»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Галузь знань *01 Освіта/Педагогіка*

Спеціальність *013 Початкова освіта*

Освітньо-професійна програма *Початкова освіта*

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки – 3, семестр – 5

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Маляр Любов Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент; e-mail: lyubov.malyar@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Навчальна дисципліна «Дитяча література» є важливою складовою блоку дисциплін професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи і спрямовується на ознайомлення студентів з літературним процесом в українському та світовому письменстві у дискурсі дитячого читання. У процесі навчання студенти засвоюють зміст рекомендованих для читання дітям художніх творів. Такий підхід викликає у студентів інтерес до дитячих книг, бажання самостійно в них орієнтуватися, виразно читати, аналізувати їх, тобто готує майбутнього фахівця до ефективного використання художньої літератури як важливого засобу формування світоглядних позицій сучасної дитини. Адже як казав В.Сухомлинський: «Книжка – то азбука культури, перша сходинка мудрості, перші двері до світу людяності». Отже, майбутньому фахівцеві – вчителю початкової школи – необхідне фактичне знання дитячих літературних творів, уміння давати їм оцінку, а також практичні уміння формувати читацьку, літературознавчу, бібліотечно-бібліографічну та особистісно-діяльнісну компетенції молодших школярів.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» є ознайомлення студентів із творами дитячої літератури та специфікою їх використання у роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

Завдання курсу полягають в ознайомленні студентів зі зразками дитячої літератури, які ввійшли до золотої скарбниці вітчизняної та світової літератур; у розгляді етапів розвитку дитячої літератури, історичних умов формування літератури для дітей; вивченні жанрової своєрідності фольклорної та авторської літератури; розширенні уявлення студентів про місце і значення дитячої літератури у вихованні особистості дитини; формуванні у студентів умінь і навичок самостійно аналізувати та правильно визначати ідейно-художній зміст дитячих творів, їх пізнавальне значення та виховний потенціал; у сприянні розвитку творчих здібностей студентів, формуванні у них прагнення до самостійної роботи з дитячою книгою, активізації їх читацьких потреб та інтересів; сприянні розвитку і вдосконаленню у студентів – майбутніх учителів– навичок виразного читання поетичних і прозових творів дитячої літератури учням початкової школи.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни. Процес вивчення навчальної дисципліни «Дитяча література» спрямовується на засвоєння здобувачами освіти знань про основні етапи історії дитячої літератури, її особливості та функції, ознайомлення із творчістю дитячих письменників та сучасних тенденцій розвитку літературного мистецтва для дітей, зокрема серед змістових аспектів дисципліни: дитяча література – складова і невід'ємна частина художньої літератури, її своєрідність; усна народна творчість у колі дитячого читання; казка як жанр усної народної творчості й художньої словесності; зарубіжна література в дитячому читанні; українська дитяча література XIX століття (Т.Шевченко, Л.Глібов); творчість Олени Пчілки та Лесі Українки; українська дитяча література кінця XIX – початку XX ст. (І.Франко, М.Коцюбинський, Б.Грінченко, С.Васильченко, О.Олесь); новітня українська література для дітей; творчість М.Підгірянки, Н.Забіли, О.Іваненко, М.Познанської; українська дитяча література II половини XX століття – творчість В.Сухомлинського, В.Кави, В.Чухліба, М. Стельмаха, П. Воронька, Г.Бойка, В.Симоненка, Д.Павличка, Л.Костенко, М. Вінграновського, В.Нестайка та ін.; українська література для дітей II половини – кінця XX ст. (С.Жупанин, М.Сингаївський, І. Січовик, Р.Завадович, К.Перелісна та ін.); розвиток дитячої літератури на сучасному етапі; література рідного краю для дітей; творчість Лідії Повх-Ходанич для дітей.

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні літературознавчі терміни;
- особливості, функції літератури для дітей;
- вимоги до змісту й оформлення книг для дітей;
- основні етапи історії дитячої літератури та сучасні тенденції її розвитку;
- твори відомих дитячих українських і зарубіжних письменників в обсязі програми;
- психологічні особливості сприймання художнього тексту дітьми різного віку;
- біографії та основні характеристики творчості як дитячих письменників, так письменників, твори яких увійшли до кола дитячого читання;

уміти:

- підбирати твори відповідно до віку дітей і завдань роботи;
- виразно читати поетичні та прозові твори для дітей;
- аналізувати твори дитячої літератури різних видів і жанрів, визначати їх зміст, освітньо-виховний та естетичний вплив на дітей;
- самостійно готувати повідомлення про письменника, використовуючи його книги та літературно-критичні матеріали;
- у життєписі авторів виокремлювати біографічні факти, які сприятимуть активізації читацьких інтересів учнів;
- визначати основні мотиви творчості письменників;
- оцінювати дитячі книжки з точки зору педагога, визначати для якого віку вони адресовані, який пізнавальний, виховний та естетичний потенціал мають;
- самостійно підбирати твори різних письменників до визначеної тематики, складати книжкові виставки (авторські та тематичні) і самостійно готувати коментарі до них;

- використовувати вивчені напам'ять жанри дитячого фольклору та кращі твори письменників у повсякденному житті дітей (уроки, позакласне читання, ігри, прогулянки, спостереження, режимні процеси, свята тощо);
- складати оповідання, казки, загадки тощо про явища природи, речі побуту, персонажів слов'янської міфології;
- виразно напам'ять декламувати не менше 30 творів;
- надавати рекомендації батькам щодо способів активізації читацької діяльності дітей.

Література

1. Антологія української літератури для дітей. У 3-х томах. К.: Веселка, 1984.
2. Богданець-Білоskalенко Н.І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.: навчальний посібник / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
3. Богданець-Білоskalенко Н.І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських дитячих письменників II половини ХІХ ст. – I половини ХХ ст.: навчальний посібник / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.
4. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література: Навчальний посібник. К. : Вища школа, 1988.
5. Качак Т. Літературна освіта молодших школярів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2016.
6. Мацевко-Бекерська Л.В. Дитяча література та практикум виразного читання: Навчально-методичний посібник. Львів, Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2005.
7. Мацевко-Бекерська Л.В. Урок читання у початковій школі: Навчально-методичний посібник. Львів, 2004.
8. Ревуцький Д. Живе слово: Теорія виразного читання для школи: Перевидання. Львів, 2001.
9. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч.: Навчальний посібник // Упор. І.А. Луценко, А.М. Подолинний, Б.Й. Чайковський. К.: Вища школа, 1992.
10. Ходанич Л.П. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття: Монографія. Ужгород. Інф.-видавн. центр ЗППО, 2010. 208 с.